REDEGJØRELSE FOR AKTSOMHETSVURDERING

Retura IR AS er rapportpliktig i henhold til Åpenhetsloven, og har et særskilt ansvar for å sikre åpenhet og innsyn i hvordan vi håndterer risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

I tråd med § 4 i Åpenhetsloven har vi forpliktet oss til å gjennomføre systematiske aktsomhetsvurderinger, både i vår egen virksomhet og gjennom hele vår leverandørkjede.

Aktsomhetsvurderingene er en integrert del av vårt arbeid med samfunnsansvar, og bidrar til økt transparens, bedre risikostyring og mer bærekraftige og ansvarlige innkjøp.

Retura IR AS

Retura IR AS ble etablert i 2003 og har siden etableringen vokst til å være en sentral aktør av avfallshåndtering, gjenvinning, transport og miljøkartlegging for næringslivet i Innherredsregionen. I tillegg til disse tjenestene for næringslivet tilbyr vi containerutleie, avfallstaxi og diverse andre tjenester til private. Selskapet eies av Innherred Renovasjon IKS og har sitt virkeområde i 9 kommuner i Trøndelag.

Vi er i dag ca. 20 ansatte, hvor de ansatte i bedriften har stor faglig kompetanse innen avfallsløsninger, gjenvinning, biobrensel og rådgivning. Vårt mål er å være ledende i vårt område og å bidra til miljøriktige og effektive avfallsløsninger til næringslivet. Vår administrasjon holder til på Mule i Levanger og mottaksanlegg for trevirke og behandlingsanlegg for biobrensel og produksjon av råvare til materialgjenvinning er på Fiborgtangen Næringspark på Skogn i Levanger.

I starten av 2025 etablerte Retura IR AS en ny avdeling – en ombrukssentral – på Verdal. Målet er å fremme gjenbruk og sirkulær økonomi ved å gi brukbare gjenstander lengre levetid og redusere avfallsmengden. Dette initiativet er et viktig steg i vårt arbeid for bærekraftige løsninger og økt ressursutnyttelse i regionen.

Miljø- og Kvalitetssertifikat:

Retura IR ønsker å fremstå som en miljø- og kvalitetsbevisst bedrift innen avfallsbehandling. Retura IR har derfor valgt å være miljøsertifisert etter ISO 14001 og kvalitetssertifisert etter ISO 9001. Dette er styringsverktøy som skal fremme bedriftens miljøprestasjoner og bidra til økt kvalitet på tjenester og produkter til sine kunder og samarbeidspartnere.

Aktsomhetsvurderingsprosessen

Vi benytter «*OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv*» for gjennomføring av aktsomhetsvurderingen.

(1) forankre ansvarlighet i bedriftens retningslinjer og styringssystemer; foreta aktsomhetsvurderinger ved å
(2) kartlegge og vurdere faktisk eller potensiell negativ påvirkning på ansvarlig næringsliv;
(3) stanse, forebygge og redusere disse;
(4) overvåke gjennomføring og resultater;
(5) kommunisere hvordan påvirkningen er håndtert; og
(6) sørge for gjenoppretting der det er påkrevd (OECD, 2018).

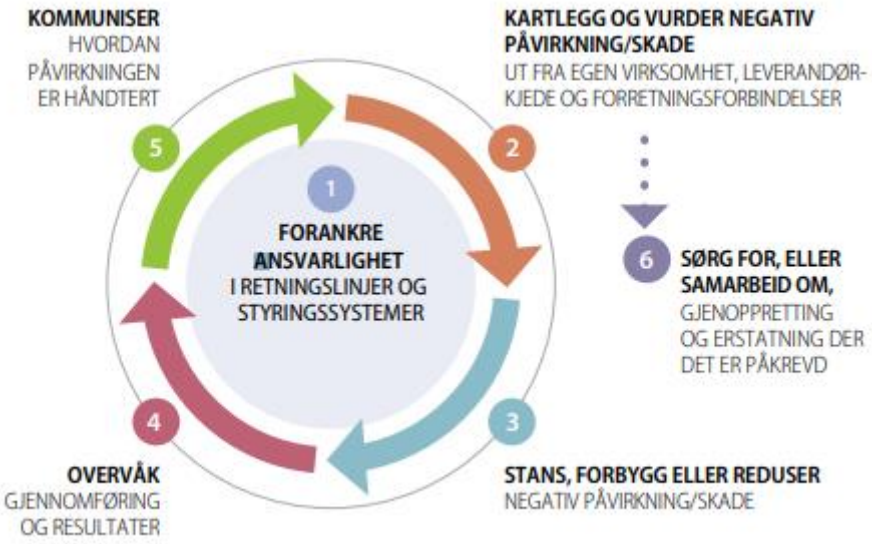

Figur 1: Aktsomhetsvurderingsprosessen og støttetiltak (OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv).

Trinn 1) Forankre ansvarlighet i retningslinjer og styringssystemer

Åpenhetsloven krever at virksomhetene skal:

«*forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer*» Kilde: Åpenhetsloven § 4, bokstav a.

Leverandører som inngår avtaler med oppdragsgiver plikter til å signere egenerklæring om HMS og om lønn og arbeidsvilkår. Ansvarlighet er forankret i våre prosesser og dokumenter for virksomhetsstyring.
Øverste ledelsen er ansvarlig for innholdet i styrende dokumenter, mens avdelingsleder med ansvar for spesifikk avtaleoppfølging har ansvar for etterlevelse av disse.

Menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og antikorrupsjon er implementert i Retura IR AS sitt ledelsessystem gjennom:

- Policy for miljø og ansvarlig forretningspraksis
- Etiske retningslinjer
- Etiske retningslinjer for leverandører og samarbeidspartnere (Code of conduct)
- Prosedyre for anskaffelser/innkjøp
- Beskrivelse for oppfyllelse av plikter etter åpenhetsloven
- Leverandørevaluering
- Avtaler/kontrakter
- Retningslinjer for varsling
- Avviksmodul i kvalitetsstyringssystemet: alle ansatte har tilgang til å melde om uønskede hendelser både om interne og eksterne forhold.
- Det er opprettet informasjon på våre hjemmesider om hvor og hvordan man kan henvende seg ad. spørsmål som omhandler åpenhetsloven (informasjonsplikten)
- Ansvaret er forankret i avtalen med leverandøren.

Trinn 2) Kartlegge risiko / analysere eksisterende og mulige konsekvenser

Åpenhetsloven krever at virksomhetene skal:

«*kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som virksomheten enten har forårsaket eller bidratt til, eller som er direkte knyttet til virksomhetens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere*» Kilde: Åpenhetsloven § 4, bokstav b.

Alle avtaler er arkivert i selskapets avtalesystem «SuperOffice». Forpliktelsene kan kvalitetssikres med bedriftsbesøk og eller innsyn/ oppfølging av avtaler. Risikovurderingsprosessen blir gjennomført i vårt kvalitetssystem «EK».

Risikovurderingsprosessen

Vi vurderer leverandørkjedens tilknytning til negative konsekvenser for menneskerettigheter og arbeidsforhold på tre nivåer:

1. **Å forårsake:** Dersom virksomheten direkte forårsaker skade, for eksempel gjennom dårlige HMS-forhold eller diskriminering.
2. **Å bidra til:** Dersom virksomheten bidrar til skade i kombinasjon med andre aktører, for eksempel ved å sette urealistiske frister som fører til tvungen overtid hos underleverandører.
3. **Å være direkte knyttet til:** Dersom virksomheten er knyttet til skade gjennom sin verdikjede, for eksempel ved å bruke råmaterialer som er utvunnet ved hjelp av barnearbeid.

Gjennom å kartlegge og analysere disse risikoene og konsekvensene, forplikter vi oss til å iverksette nødvendige tiltak for å forhindre eller redusere negative påvirkninger, og dermed sikre en ansvarlig og bærekraftig virksomhet.

Vi kartlegger risiko og analyserer eksisterende og potensielle konsekvenser ved å bruke FNs veiledende prinsipper for rapporteringsrammeverk[1]. Dette innebærer en systematisk tilnærming for å identifisere og vurdere hvordan deres operasjoner kan påvirke menneskerettighetene. Gjennom denne prosessen sikrer de at de er

[1] FNs veiledende prinsipper for rapporteringsrammeverk: «Internationally Recognized Human Rights and Examples of How Business Might Impact Them».

oppmerksomme på risikoer og kan iverksette tiltak for å forhindre eller redusere negative konsekvenser, og dermed bidra til en ansvarlig og bærekraftig virksomhet.

Risikokartlegging

Vi har 34 registrerte leverandører, hvorav 33 er basert i Norge og 1 i Danmark. Det betyr at de aller fleste opererer innenfor norsk lovgivning, noe som gir et godt utgangspunkt for oppfølging i tråd med Åpenhetsloven.

Vi har ennå ikke startet systematisk kommunikasjon med leverandørene om aktsomhetsvurderinger, men dette er et område vi nå vil styrke. Målet er å sikre at alle leverandører forstår og etterlever våre krav til menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og etisk forretningspraksis.

Som del av dette arbeidet vil vi etablere tydelige kommunikasjonsrutiner, stille klare krav i anskaffelser og gjennomføre risikobaserte vurderinger og oppfølging av leverandørene.

I 2024/2025 har vi aktsomhetsvurdert 32, hvorav:

Høy risiko:	0	Middels risiko:	0	Lav risiko:	32

Vi har registrert 0 leverandøravvik i 2024/2025:

Vi har som mål å aktsomhetsvurdere alle våre leverandører innen utgangen av 2025.

Trinn 3) Tiltak mot negative konsekvenser / Innarbeide analysen i selskapets virksomhet

Åpenhetsloven krever at virksomhetene skal:

«iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser basert på virksomhetens prioriteringer og vurderinger etter bokstav b» Kilde: Åpenhetsloven § 4, bokstav c.

Dersom vi finner uregelmessigheter i avtalen eller i sitt samarbeid med leverandøren vil vi iverksette følgende tiltak for å håndtere negative konsekvenser:

1. **Forebygge:** videreføre samarbeidet for mest effektivt for å kunne påvirke leverandøren,
2. **Begrense:** avbryte forholdet midlertidig mens igangsatte risikoreduserende tiltak videreføres, eller
3. **Stanse:** i siste instans trekke seg ut av samarbeidet.

Prioritering av tiltak

Når det ikke er mulig å rette opp alle potensielle eller faktiske negative konsekvenser umiddelbart, prioriterer vi tiltak basert på alvorlighetsgrad, omfang og sannsynlighet for negative konsekvenser. Alvorlighetsgrad veier tyngst i vurderingene.

Stanse først, så forebygge

Der virksomheten selv forårsaker eller bidrar til en negativ konsekvens, skal aktiviteten stanses. Der det ikke er mulig å stanse aktiviteten helt, begrenser vi konsekvensene så mye som mulig. Ledelsen har ansvar for å stanse aktiviteter som forårsaker eller bidrar til negative konsekvenser og unngå fremtidige risikoer.

Handlingsplan

For komplekse eller vanskelige situasjoner utarbeider selskapet en handlingsplan for å stanse skadelige aktiviteter. Dette inkluderer justering av retningslinjer, kompetanseheving blant ansatte, dialog med berørte parter, og oppdatering av systemer for overvåking av risiko.

Bruk av innflytelse

Når negative konsekvenser er direkte knyttet til virksomhetens leverandørkjede eller forretningspartnere, bruker vi innflytelse til å påvirke de som forårsaker skaden. Avslutning av

kontraktsforhold anses som en siste utvei etter mislykkede forsøk på forebygging og begrensning.

Systemiske problemstillinger

For systemiske problemstillinger, som dårlig tilgang til utdanning eller høy grad av fattigdom, samarbeider virksomheten på tvers av bransjer og engasjerer lokale myndigheter for å fremme endring og ansvarlig næringsliv.

Utfordringer med gjennomføring av tiltak

Vi er klar over praktiske begrensninger og manglende kontraktsforhold som kan gjøre det krevende å iverksette tiltak. Vi jobber for å styrke egen påvirkningsmulighet, støtte leverandører, og oppdatere innkjøpspraksis for å redusere risiko. I tilfeller hvor virksomheten er bundet av kontrakter med faste betingelser, utarbeides handlingsplaner for å følge opp forretningsforholdet og sikre ansvarlig praksis.

Trinn 4) Hvordan Retura IR AS følger opp tiltak og resultater

Åpenhetsloven krever at virksomhetene skal:

«følge med på gjennomføring og resultater av tiltak etter bokstav c» Kilde: Åpenhetsloven § 4, bokstav d.

Vi forplikter oss til å følge med på gjennomføring og resultater av tiltak vi har iverksatt for å forebygge, begrense eller rette opp negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Ved revisjon av eksisterende avtaler skal leverandører kunne dokumentere at deres ansatte har anstendige arbeidsvilkår. Vi følger opp våre viktigste leverandører gjennom statusmøter og annen løpende dialog.

Formålet med oppfølgingen er å vurdere:

- Om tiltakene ble gjennomført som planlagt
- Om tiltakene har hatt ønsket effekt
- Om det fortsatt finnes risiko eller negative konsekvenser som ikke er fanget opp tidligere

Oppfølgingen skjer gjennom:

- Interne vurderinger og eventuelt tredjepartsrevisjoner
- Kontroll av at leverandører faktisk gjennomfører avtalte tiltak
- Evaluering av effekten av tiltak over tid, med justering ved behov

Vi innhenter også tilbakemeldinger fra:

- Arbeidstakere hos leverandører
- Lokale interessenter og berørte parter
- Klageordninger og andre mekanismer for varsling

Ansvar for oppfølging fordeles slik:

- Ansatte involveres ut fra tiltakets art og plassering
- Innkjøpsavdelingen har hovedansvar for oppfølging av leverandørrelaterte tiltak
- Informasjon fra avdelinger meldes videre til ledelsen, slik at vi har oversikt over fremgang og resultater

Trinn 5) Kommunisere med interessenter / rapportere om hvordan konsekvensene håndteres

Åpenhetsloven krever at virksomhetene skal:

«kommunisere med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert etter bokstav c og d» Kilde: Åpenhetsloven § 4, bokstav e.

Vi mottar jevnlig henvendelser fra kunder, eiere, presse og andre interessenter om vårt arbeid med leverandøroppfølging. For å sikre åpenhet og lik tilgang til informasjon, publiseres aktsomhetsvurderingen på våre nettsider. En full oversikt over våre interessenter er dokumentert i vårt styringssystem.

Årlig redegjørelse

Hvert år innen **30. juni** publiserer vi en åpen redegjørelse i tråd med Åpenhetsloven § 5. Redegjørelsen beskriver hvordan vi arbeider med aktsomhetsvurderinger, hvilke tiltak vi har gjennomført, og hvilke resultater som vurderes som vesentlige. Målet er å gi offentligheten innsikt i hvordan vi jobber systematisk og målrettet for å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede.

Trinn 6) Hvordan Retura IR AS forholder seg til gjenoppretting og erstatning

Åpenhetsloven krever at virksomhetene skal:

«*sørge for eller samarbeide om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd*».

Kilde: Åpenhetsloven § 4, bokstav f.

Selv om gjenoppretting er en egen prosess og ikke direkte del av aktsomhetsvurderingen, henger de tett sammen. Vurderingene vi gjør av risiko og skade gir grunnlag for å oppdage situasjoner som krever gjenoppretting.

Dersom vi har forårsaket eller bidratt til skade, vil vi gjøre det vi kan for å rette opp situasjonen – enten alene eller i samarbeid med andre aktører i verdikjeden.

Eksempler på tiltak for gjenoppretting kan være:

- Økonomisk kompensasjon eller støtteordninger
- Offentlig beklagelse
- Tilbakeføring til arbeid eller kompensasjon for tapte inntekter
- Anerkjennelse av fagforeninger og organisasjonsfrihet
- Tiltak for å ivareta ofre for trakassering
- Sanksjoner mot ansvarlige personer
- Innføring av forebyggende tiltak for å hindre gjentakelse

Klageordninger

For å sikre at berørte parter kan si ifra og få rettet opp skade, skal vi ha gode klagemekanismer. Disse skal være tilgjengelige, trygge å bruke og følge opp klager på en strukturert måte.

Vi kan:

- Etablere interne ordninger der ansatte og andre kan melde fra om kritikkverdige forhold
- Sørge for at klager behandles rettferdig og innen rimelig tid
- Samarbeide med eksterne klageinstanser, som for eksempel OECDs nasjonale kontaktpunkt

Målet vårt er å være åpne for tilbakemeldinger, lære av feil og sørge for at vi forebygger skade i fremtiden – ikke bare reparerer den som allerede har skjedd.

Signering og vedtaksdato av redegjørelsen av Åpenhetsloven

Dokumentet er signert digitalt av styret i Retura IR AS.

Redegjørelsen underskrives i tråd med regnskapsloven § 3-5 (Lovdata) om undertegning av årsregnskap og årsberetning.